
Integracyjna rola języka

Danuta Lech-Kirstein
Anna Tabisz

Plan wystąpienia:

- ❖ 1. Podobieństwa i różnice między językami polskim i ukraińskim.
- ❖ 2. Język i jego zadania.
- ❖ 3. Znać język – czyli?
- ❖ 4. Poziomy znajomości języka
- ❖ 5. Ścieżki kształcenia języka.

Wspólnota języków

- ❖ **język praindoeuropejski** (rozpad IV / III w. p.n.e.)
- ❖ **język prasłowiański** (rozpad VI / VII w. n.e.):
  - ❖ języki zachodniosłowiańskie (język polski);
  - ❖ języki wschodniosłowiańskie (języki ukraiński, rosyjski, białoruski i in.).

Polityczne i kulturalne sąsiedztwo

- ❖ **zapożyczenia polskie w języku ukraińskim:**
  - ❖ *цікавий, перешкода, вібитний*
- ❖ **zapożyczenia ukraińskie w polszczyźnie:**
  - ❖ *buława, ułan, bukłak, hultaj, step*

System leksykalny

- ❖ wspólne słownictwo (poddane wielorakim przekształceniom) obejmuje **ponad połowę całego leksykalnego zasobu**;
- ❖ uwaga na „fałszywych przyjaciół”:
  - ❖ *portfel* w znaczeniu ‘teczka’ — ukr. *портфель*;
  - ❖ *zapominać* w znaczeniu ‘zapamiętywać’ — ros. *запоминать*;
  - ❖ *sprytny* w znaczeniu ‘zreźny’ (*sprytny ruch — ukr. *спритний*);
  - ❖ *zreźny* w znaczeniu ‘wygodny’ (*zreźny fotel — ukr. *зручний*);
  - ❖ *przystojny* w znaczeniu ‘porządny, uczciwy’ — ukr. *пристойний*;
  - ❖ *magazyn* w znaczeniu ‘sklep’ — ukr. *магазин*;
  - ❖ *dywan* w znaczeniu ‘kanapa’ — ukr., ros.

Fonetyka

- ❖ Spośród ponad osiemdziesięciu charakterystycznych cech fonologicznych języka ukraińskiego **dwadzieścia dwie z nich są wspólne z językiem polskim.**
- ❖ Dla porównania: jedenaście takich cech łączy ukraiński z rosyjskim, a dwadzieścia dziewięć z białoruskim.
- ❖ [*Monitor Wołyński*, dr Nadia Gergało-Dąbek].

System gramatyczny

- ❖ podobny system gramatyczny: fonetyka, deklinacja, koniugacja, składnia;
- ❖ błędy w zakresie rodzaju:
  - ❖ **klas* (zamiast klasa, ukr. клас); **znajome Polacy, Ludzie tu są zupełnie *inne; *te Polaki;*
- ❖ błędy w zakresie osoby (składni):
  - ❖ **Ja był* (zamiast byłem). **Byli* (zamiast byliśmy) *wczoraj w restauracji.*
- ❖ błędy w zakresie aspektu:
  - ❖ **Zadanie było zrobione*, kalkując strukturę ukraińską: *Завдання було зроблене.*
- ❖ błędy w zakresie akcentowości:
  - ❖ **Podoba mnie się...*, **Ona powie mnie, jak...*
- ❖ błędy w zakresie składni:
  - ❖ **Pracuję inżynierem* (zamiast jako inżynier; jestem inżynierem).

Etykieta językowa

- ❖ zwracanie się do adresata na „panie / pani + imię” w sytuacjach sformalizowanych;
  - ❖ **pani Anno / Anna* (zamiast pani doktor).
- ❖ zwracanie się do adresata na „panie / pani + nazwisko”;
  - ❖ używanie form typu **Szanowny Panie Dąbrowski!* w tytułach rozpoczynających listy urzędowe.
- ❖ zwracanie się do pojedynczej drugiej osoby na wy:
  - ❖ **Czy (wy) już przeczytaliście moją pracę roczną?* [zwracanie się do promotora pracy].
- ❖ używanie w funkcji życzeń lub gratulacji performatywów witam, pozdrawiam,
  - ❖ **Pozdrawiam z urodzinami!; *Zdałeś egzamin, witam! *Masz dzisiaj urodziny – gratuluje!*

---

2. Język i jego funkcje

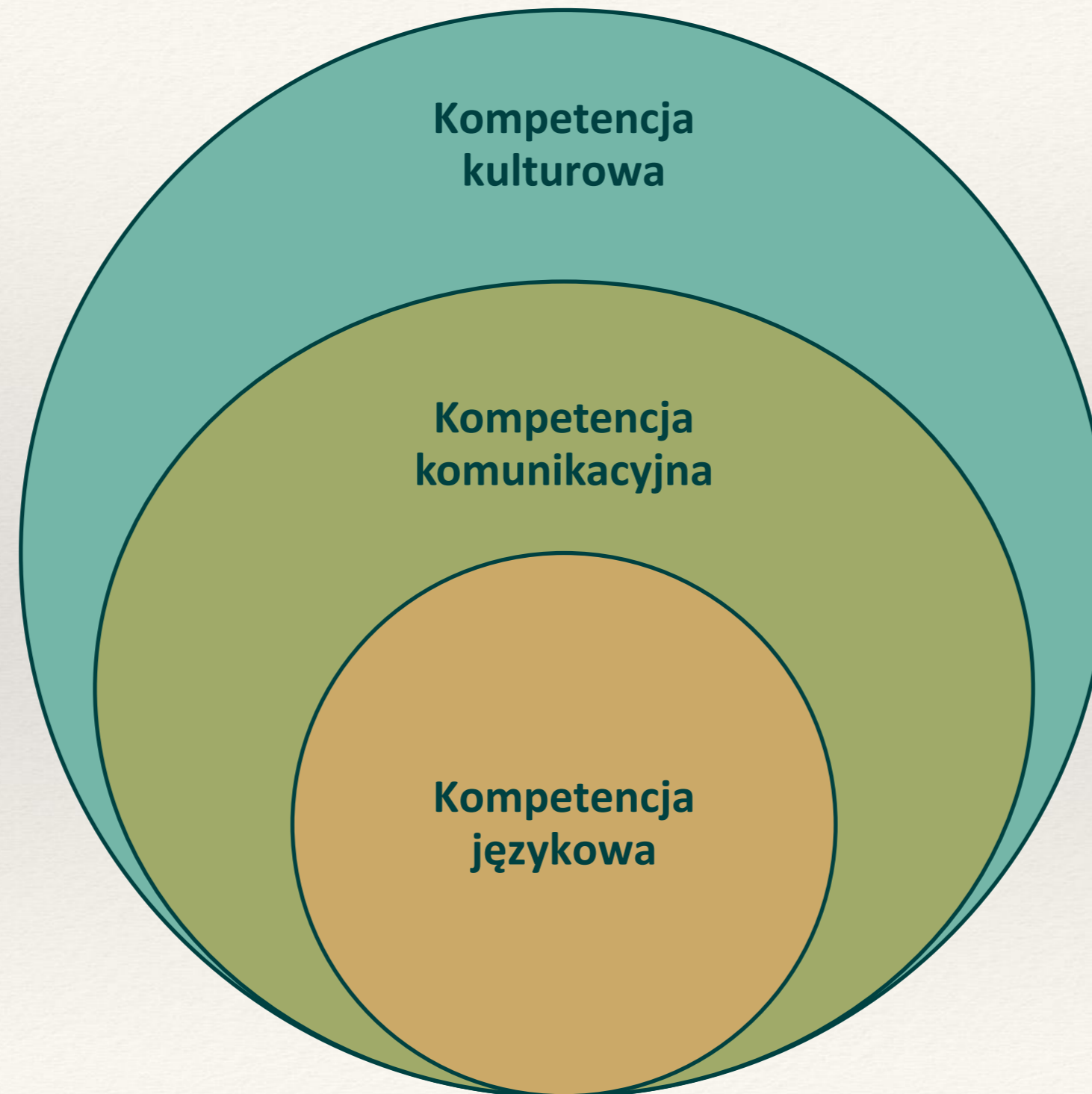

---

3. Znać język – czyli?

---

4. Poziomy znajomości języka

A

A1 – POCZĄTKUJĄCY

A2 – PODSTAWOWY

B

B1 – ŚREDNIO ZAAWANSOWANY

B2 – PONAD ŚREDNIO ZAAWANSOWANY

C

C1 – ZAAWANSOWANY

C2 – BIEGŁY

Poziomy B1 i C1

B1: osoba potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany. Rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane lub interesują ją. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem.

C1: osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie szeroki zakres trudnych tekstów, dostrzegając także znaczenia wyrażone pośrednio. Potrafi formułować jasne, dobrze zbudowane, szczegółowe, dotyczące złożonych problemów, wypowiedzi ustne lub pisemne. Potrafi wypowiadać się płynnie, spontanicznie, bez większego trudu znajduje odpowiednie sformułowania. Swobodnie posługuje się językiem w kontaktach towarzyskich i społecznych lub zawodowych.

---

5. Ścieżki kształcenia języka

Propozycje UO:

a) studia I stopnia na kierunku: *język polski z językiem niemieckim od podstaw*;

b) kursy języka polskiego, np. *język polski dla uchodźców ukraińskich*:

- poziom A1;

- 20 grup po 15 osób;

- 12 tygodni (60 godz.);

Podmioty biorące udział w przedsięwzięciu:

UO, MOPR, CDO, OPS, OIK

(możliwa II edycja w marcu 2023 r.)

UO: możliwość przystąpienia do egzaminu certyfikowanego z języka polskiego jako obcego.

Literatura

Ałła Krawczuk, Od gramatyki do pragmatyki. Problemy polszczyzny na Wschodzie,
https://www.sjickp.us.edu.pl/wpcontent/uploads/2017/05/STR3_Krawczuk_Od_gramatyki_do_pragmatyki.pdf]